

Deklaracja Bolońska Szkolnictwo wyższe w Europie

Wspólna Deklaracja Europejskich Ministrów Edukacji, zebranych w Bolonii, w dniu 19 czerwca 1999.

Proces europejski, dzięki nadzwyczajnym osiągnięciom z ostatnich kilku lat, staje się, dla Unii Europejskiej i jej obywateli, coraz bardziej konkretną i istotną rzeczywistością. Perspektywy rozszerzenia, oraz pogłębiającą się współpracą z innymi państwami Europy, nadają tej rzeczywistości jeszcze szerszy wymiar. Tymczasem w szerokich kręgach akademickich, politycznych oraz w opinii publicznej pogłębia się świadomość potrzeby stworzenia bardziej kompletnej i poszerzonej Europy, przede wszystkim poprzez wzmocnienie jej wymiaru intelektualnego, kulturalnego, społecznego, naukowego i technologicznego.

"Europa Wiedzy" jest teraz powszechnie uznawana za niezastąpiony czynnik dla rozwoju społecznego i ludzkiego oraz za niezbędny element konsolidacji i wzbogacania tożsamości europejskiej, dającej obywatelom Europy umiejętności niezbędne do stawienia czoła wyzwaniom nowego tysiąclecia wraz ze świadomością wspólnych wartości oraz przynależności do wspólnej przestrzeni społeczno - kulturalnej.

Znaczenie edukacji oraz współpracy edukacyjnej dla rozwoju i umocnienia stabilnych, pokojowych oraz demokratycznych społeczeństw jest powszechnie uznawane za bardzo ważne, szczególnie w świetle wydarzeń w Europie Południowo-Wschodniej.

Deklaracja z Sorbony z 25 maja 1998, oparta na tych rozważaniach, podkreśliła centralną rolę uniwersytetów w rozwoju europejskiego wymiaru kulturalnego. Podkreśliła też znaczenie stworzenia europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego jako kluczowego kierunku służącego promowaniu mobilności obywateli, możliwości zatrudniania oraz ogólnego rozwoju kontynentu.

Kilkanaście państw europejskich podpisując Deklarację lub wyrażając swoją przychylność, zobowiązało się do osiągnięcia postawionych w niej celów. Kierunek, jaki przyjęło kilkanaście wprowadzonych w życie reform szkolnictwa wyższego w Europie, jest dowodem zaangażowania wielu rządów.

Europejskie instytucje szkolnictwa wyższego, ze swej strony, podjęły wyzwanie i zobowiązały się do pełnienia zasadniczej roli w budowaniu europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, również w kontekście fundamentalnych zasad, ustalonych w Bologna Magna Carta Universitatum z 1988. Ma to ogromne znaczenie, zważywszy, że niezależność i autonomia uniwersytetów gwarantują, że szkolnictwo wyższe oraz system badań przystosowują się na bieżąco do zmieniających się potrzeb, wymagań społeczeństwa oraz postępu wiedzy naukowej.

Wydarzenia zmierzają w dobrym kierunku i mają znaczący cel. Pełne uzyskanie większej kompatybilności i porównywalności systemów szkolnictwa wyższego wymaga jednak ciągłego podtrzymywania tempa zmian. Wymaga to wsparcia poprzez promowanie konkretnych środków zapewniających wymierne efekty. Spotkanie w dniu 18 czerwca zgromadziło najwyższe autorytety ze wszystkich naszych państw i zaowocowało bardzo pożytecznymi wskazówkami co do dalszych, niezbędnych do podjęcia inicjatyw.

W szczególności należy zwrócić uwagę na konieczność zwiększenia międzynarodowej konkurencyjności europejskiego systemu szkolnictwa wyższego. Witalność i efektywność każdej cywilizacji można mierzyć tym, w jaki sposób jej kultura jest odbierana przez inne kraje. Należy zapewnić równość europejskiego systemu szkolnictwa wyższego stał pod względem atrakcyjności w skali światowej, w odniesieniu do naszych wyjątkowych tradycji kulturowych i naukowych.

Potwierdzając nasze poparcie dla ogólnych zasad ustalonych w Deklaracji Sorbońskiej, angażujemy się w koordynację naszej polityki, zmierzającej do osiągnięcia w krótkim okresie, a w każdym razie najpóźniej do końca pierwszej dekady trzeciego tysiąclecia, poniższych celów, które uważamy za najistotniejsze dla utworzenia europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego oraz dla promowania europejskiego systemu szkolnictwa wyższego na skalę światową:

- Przyjęcie systemu czytelnych i porównywalnych stopni, także również poprzez wdrożenie Suplementu do Dyplomu, w celu promowania możliwości zatrudnienia obywateli Europy oraz międzynarodowej konkurencyjności europejskiego systemu szkolnictwa wyższego.
- Przyjęcie systemu opartego zasadniczo na dwóch głównych cyklach: niższym - "*undergraduate*" i wyższym - "*graduale*". Dostęp do drugiego cyklu wymaga pomyślnego ukończenia pierwszego etapu cyklu studiów, trwającego minimum trzy lata. Stopień nadany po pierwszym cyklu, będzie również uznawany na europejskim rynku pracy jako odpowiedni poziom kwalifikacji. Drugi etap powinien prowadzić do tytułu stopnia "master" i/lub "doktorate degree" jak to jest w wielu państwach Europy.
- Ustalenie systemu punktów kredytowych, takiego jak ECTS - jako odpowiedniego środka promowania jak największej mobilności studentów. Punkty mogą być również zdobywane poza szkolnictwem wyższym, z uwzględnieniem kształcenia przez całe życie, pod warunkiem, że są one uznane przez rekrutujące szkoły wyższe.
- Promocja mobilności poprzez pokonanie przeszkód na drodze do swobodnego przemieszczania się, ze szczególnym uwzględnieniem:

- studentów - dostęp do możliwości studiów i szkoleń oraz związanych z tym usług;
- nauczycieli, naukowców oraz personelu administracyjnego - uznanie i waloryzacja okresów badań, nauczania i szkolenia, zrealizowanych w europejskim kontekście bez uszczerbku dla ich praw.

- Promocja współpracy europejskiej w zakresie zapewniania jakości, z uwzględnieniem opracowania porównywalnych kryteriów i metodologii.
- Promocja niezbędnych europejskich wymiarów szkolnictwa wyższego, szczególnie pod względem rozwoju zawodowego, współpracy międzyinstytucjonalnej, programów dotyczących mobilności oraz zintegrowanych programów nauczania, szkolenia i badań.

Niniejszym zobowiązujemy się do osiągnięcia powyższych celów w ramach naszych kompetencji instytucjonalnych oraz biorąc w pełni pod uwagę różnorodność kultur, języków, krajowych systemów szkolnictwa oraz autonomię uniwersytetów, w celu skonsolidowania europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego. W tym celu będziemy prowadzić współpracę międzyrządową wraz z pozarządowymi organizacjami europejskimi kompetentnymi w zakresie szkolnictwa wyższego. Jeszcze raz wyrażamy nadzieję, że uniwersytety odpowiedzą niezwłocznie i pozytywnie na naszą inicjatywę i wniosą znaczący wkład w powodzenie naszego wysiłku.

Przekonani, że utworzenie europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego wymaga stałego wsparcia, nadzoru i dostosowań do nieustannie zmieniających się potrzeb, zdecydowaliśmy spotkać się ponownie za dwa lata, w celu dokonania oceny postępu oraz określenia dalszych etapów działania.